

Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven, SOU 2021:11

Lärarnas Riksförbund har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. Förbundet kommer lämna synpunkter på utredningens förslagsdelar.

Förbundet har tidigare svarat på remiss på utredningens delbetänkande om kommunala resursskolor och regelverket kring olika stödinsatser (U2020/03964/S, vårt dnr 147/20)¹, då i synnerhet stöd i särskild undervisningsgrupp. De resonemang om stödinsatser som förbundet redogjorde för där upprepas inte i detta remissvar.

Övergripande synpunkter

Lärarnas Riksförbund vill inleda med att föra fram en generell kritik mot utredningens syn på arbetet kring elever i behov av stöd. Utredningen utgår från ett långlivat synsätt att mycket av problemen står att finna i att lärare anlägger ett ”bristperspektiv” på eleverna, det vill säga att man fokuserar för mycket på vad eleverna *inte* kan istället för att se problemen som ”något som uppstår i samspel med den omgivande miljön och lärarnas undervisning.” (s.23) Sett som en brist hos individen förefaller det därför närmre till hands att också se detta som något ”specialläraren skulle åtgärda och på så sätt lösa skolans problem.” (s.301)

Ur ett praktikerperspektiv är detta ett helt världsfrånvänt resonemang. Hur ska du som matematiklärare kunna lära en elev som inte kan multiplicera och dividera att räkna procent? Eller hur ska du som svensklärare kunna lära en elev som knappt kan läsa att skriva en bokrecension? Ur en ämneslärares perspektiv är det av underordnad betydelse hur dessa kunskapsluckor – eller ”brister hos eleven” – har uppkommit. Det enda som har betydelse är hur läraren dels ska kunna hantera detta inom ramen för ordinarie undervisning av hela gruppen, dels hur läraren och skolan på längre sikt ska kunna hjälpa eleven att hämta ikapp detta. En viktig pusselbit i detta är att det finns skickliga speciallärare att tillgå som, utöver att arbeta med ordinarie ämneslärare inom ett ämnesarbetslag, också kan arbeta enskilt eller i

¹ <https://www.lr.se/opinion--debatt/sa-tycker-lararnas-riksforbund/remissvar/2020/2020-11-09-en-annan-mojlighet-till-sarskilt-stod---reglering-av-kommunala-resursskolor>

mindre grupper med elever som behöver det. Detta är också grunden för förbundets krav om att 5000 speciallärare måste utbildas och anställas i skolväsendet.

Det är tydligt att utredningen har haft elevhälsan i fokus, och ser stora satsningar på den som vägen fram för att fler elever ska kunna nå kunskapskraven. Även om Lärarnas Riksförbund delar bedömningen av elevhälsans betydelse vill förbundet lyfta fram några andra problem kopplade till elever med stödbehov, som givetvis inte är okända för utredningen, men som kräver ytterligare uppmärksamhet. Lärarbristen, och i synnerhet bristen på speciallärare, gör att viktiga stödinsatser antingen uteblir, inte ges i tillräcklig omfattning eller ges med sämre kvalitet än om rätt personalkompetens satts in från början.

Lärarnas Riksförbunds hållning i frågan om prioriteringar är att skolans kärnuppdrag, det vill säga undervisningen, ska prioriteras bland annat när det gäller regleringar av lägstanivå. Det gäller både reguljär undervisning och undervisning i form av specialpedagogiska insatser. Detta måste prioriteras, och först när de allvarligaste luckorna i dagens undervisningssystem är åtgärdade, bör elevhälsan regleras med en form av lägstanivå eller nyckeltal. Det handlar alltså om att använda skolans resurser rätt. Det innebär dock inte att reglerna för dagens elevhälsa är tillräckliga, men om resurser ska omfördelas eller tillföras måste skolans undervisning uppgraderas.

Lärarnas Riksförbund har skickat in en skrivelse till utredningen den 10 november 2020. Det förbundet ställer sig frågande till är att verksamhet som trots allt ligger utanför kärnuppdraget, det vill säga undervisningen, anses behöva prioriteras med olika kvalitetssäkrande numerära regleringar, vilket riskerar att ske på bekostnad av kärnuppdraget. Denna risk föreligger med tanke på hur dagens finansieringssystem är utformat. Förslagen är inte fel i sig, då elevhälsan fyller en mycket viktig funktion, det handlar snarare om prioriteringsordningen.

Om elevhälsan ska prioriteras på det sätt som utredningen föreslår, måste mer ekonomiska resurser tillföras. Resurserna kan med fördel fördelas socioekonomiskt. Men förbundets hållning är, som sagt, att det är undervisningen som egentligen är i behov av ekonomiska och personella lyft. Satsningar på elevhälsa och elevhälsopersonal får inte ske på bekostnad av undervisningen.

Vidare finns behov av att reglera undervisningsgrupperna i framförallt lågstadiet och mellanstadiet, då forskning visat att en sådan reglering/begränsning av grupperna har gynnsam långvarig effekt på pedagogiska resultat.² Mindre klasser påverkar elevers engagemang och deltagande i undervisningen, då läraren får mer tid med varje

² Se bl.a. <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2012/r-12-05-langsiktiga-effekter-av-mindre-klasser.pdf>

enskild elev. Särskilt med tanke på den ofta heterogena elevsammansättningen i svenska skolor är begränsade klasstorlekar ett viktigt pedagogiskt verktyg. Även reglering av personaltäthet bör lyftas.

Förbundet vill också poängtera att såväl lärarutbildningarna som rektorsutbildningen behöver hållas uppdaterade när det gäller särskilt stöd och elevhälsa och vad som är möjligt, liksom vilka metoder och insatser som är effektiva. Detta gäller givetvis också huvudmännens kompetens på området.

Till sist vill förbundet också skicka med en modell för statlig finansiering och resurstilldelning³ som premierar mer resurser till skolor med tuffareförutsättningar. En bättre och rättvisare resurstilldelning kan användas till fler lärare och bättre elevhälsa, särskilt i skolor med en socioekonomiskt svagare elevsammansättning.

Lärarnas Riksförbunds synpunkter på utredningens förslag

Lärarnas Riksförbund tillstyrker bland annat följande förslag:

- Att det ska finnas tillgång till speciallärare och specialpedagoger för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Detta tillstyrkande är dock förbundet med ett antal förslag som presenteras under 6.4.1.
- Förslaget om nyckeltal för elevhälsan. Förbundet anser dock att förslaget är felprioriterat, då kvaliteten i undervisningen måste ges företräde. Därför lämnar förbundet också kompletterande förslag.
- Att utredningens förslag på stödmaterial och fortbildningsinsatser förverkligas.

Lärarnas Riksförbund avstyrker:

- Att timplanen för särskolan ändras enligt utredningens förslag.
- Att benämningen träningskola tas bort.

Lärarnas Riksförbund föreslår:

- Att nyckeltal räknas fram för speciallärare och specialpedagoger, samt för klasstorlekar i låg- och mellanstadiet.
- Att en organisatorisk förändring föreslås så att speciallärare tydligare tillhör lärarkollektivet, medan specialpedagogerna mer har sin tillhörighet i elevhälsan.

³ <https://www.lr.se/opinion--debatt/undersokningar/2019/2019-04-24-sektorsbidrag-for-grundskolan>

- Att Skolforskningsinstitutet ges i uppdrag att utforma forskningsöversikter kring olika specialpedagogiska stödinsatser och dess effekter, en för den allmänna skolan och en för särskoleformerna.
- Att Skolverkets tidigare förslag till timplan för grundsärskolan ska gälla.

Lärarnas Riksförbunds kommentarer på utredningens förslag

I det följande lämnar förbundet kommentarer på utredningens förslag. Dessa kommenteras kronologiskt utifrån utredningens struktur.

6.4.1 Förslag: *För elevhälsans specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.*

Lärarnas Riksförbund anser att förslaget är otillräckligt. De kanske viktigaste personalkategorierna, då särskilt speciallärare som arbetar direkt med undervisning av elever i behov av stöd, behöver lyftas fram betydligt mer. I den mån nyckeltal ska slås fast för olika personalkategorier borde det gälla speciallärare i högsta grad, men även specialpedagoger.

Förbundet föreslår därför att nyckeltal för speciallärare och specialpedagoger ska räknas fram, att talen ska kunna variera beroende på en skolas elevsammansättning och att statlig finansiering knyts till nyckeltalen.

Vidare föreslår förbundet att en organisatorisk förändring bör övervägas där specialpedagogerna tillhör elevhälsan och i huvudsak ansvarar för utarbetandet av särskilda stödinsatser, medan speciallärarna i större utsträckning tillhör lärarkollektivet, det vill säga att speciallärare alltid ingår i lärarnas olika arbetslag och därmed huvudsakligen arbetar med undervisningens utveckling och undervisning av individer eller små grupper. På så vis renodlas specialpedagogernas och speciallärarnas respektive uppdrag och arbetsuppgifterna anpassas bättre till personalkategoriernas respektive utbildningsbakgrund.

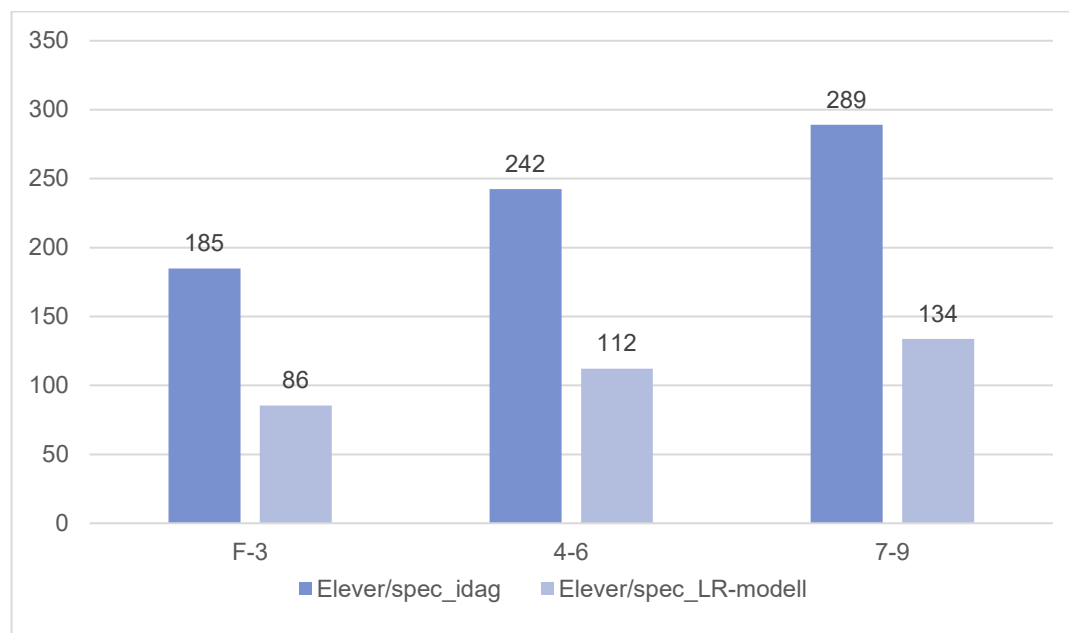
Förbundets erfarenhet är att behoven av speciallärare är mycket omfattande i många skolor, och att huvudmän därför anställer specialpedagoger för att utföra uppgifter som en speciallärare är utbildad för.

Förbundet har därför sedan länge krävt 5000 nya speciallärare till skolan som en följd av de stora behoven av specialundervisning. Detta krav står fast, men kan behöva modifieras både upp och ner beroende på nyckeltalens utfall. Bland annat av denna anledning behövs ett nationellt reglerat och finansierat professionsprogram som tydliggör både behov, karriärvägar och lönefordelar med genomgången vidareutbildning/fortbildning.

Förbundet har tittat närmre på vad förslaget om 5000 fler speciallärare i grundskolan skulle innebära, detta utifrån befintlig elev- och personalstatistik från Skolverket för läsåret 2020/21. Det finns 1 097 180 elever, 5191 tjänstgörande speciallärare (varav 4860 med examen) och 4056 specialpedagoger (varav 3887 med examen). Det motsvarar 211 (226) elever per speciallärare och 271 (282) elever per specialpedagog. Uppgifterna på skolnivå är inte lika exakta, då personaldefinitionerna ser något annorlunda ut, men en tentativ fördelning per stadium går ändå att göra med hjälp av statistiken.

Lärarnas Riksförbunds förslag i Figur 1 skulle innebära reella förbättringar för undervisningens förutsättningar. 86 elever per speciallärare i F-3 skulle motsvara en situation där man kan ha minst en speciallärare per arbetslag. Idag är siffran ungefär 185 elever per speciallärare i lågstadiet.

Figur 1. Exempel på hur 5000 extra speciallärare skulle kunna fördelas, räknat som antal elever per speciallärare i respektive stadium.⁴

⁴ Beräkningarna är gjorda genom en samkörning av filer ur Skolverkets statistik per grundskola och skolenhetsregistret där skolor identifierats som endast har elever i respektive stadium.

6.4.2 Förslag: *Statsbidraget för fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser och för speciallärarutbildning inom Lärarlyftet ska förstärkas med 60 miljoner kronor 2022, 75 miljoner kronor 2023–2024 och 50 miljoner kronor från och med 2025.*

Förbundet tillstyrker inriktningen i förslaget, men satsningen kan behöva förstärkas ytterligare. Tillgången till speciallärare och specialpedagoger är helt avgörande för skolans arbete med elever i behov av stöd och därför behöver sannolikt mer göras för att få fler att bli speciallärare eller specialpedagog.

Förbundet menar också att en särskild tonvikt bör ligga på behovet av utbildade speciallärare. Se resonemang om nyckeltal ovan.

6.4.3 Förslag: *Skolverket ska ges i uppdrag att följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland personer som arbetar som kurator i skolväsendet.* Förbundet har inget att erinra om förslaget, men vill påpeka vikten av att den som anställs som kurator i skolan har en socionomutbildning.

Det är avgörande att staten faktiskt kan samla in statistik om elevhälsa och elevhälsopersonal, oavsett skolhuvudman. Men det är också viktigt att dylika uppgifter blir offentliga, vilket idag inte är möjligt då offentlighetsprincipen inte omfattar privata skolor. Detta försvårar jämförelser och gör dessutom att offentliga och privata skolor agerar efter olika villkor. Förbundet anser att offentlighetsprincipen ska gälla oavsett huvudman, då skolan fullt ut finansieras via skattsedeln.

6.5.1 Förslag: *Statsbidraget för kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande ska förlängas med tre år, det vill säga 2024–2026, och för de åren tillföras 81 miljoner kronor per år.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

6.6.1 Förslag: *Skolverket ska ges i uppdrag att ansvara för att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

Förbundet vill dock påpeka vikten av att lärare får tillgång till praktiskt användbara forskningsresultat på området, samt vikten av att kunna utvärdera stödinsatser. Därför bör Skolforskningsinstitutet ges i uppdrag att utforma forskningsöversikter

kring olika specialpedagogiska stödinsatser och dess effekter, en för den allmänna skolan och en för särskoleformerna.

Anledningen till förbundets förslag är bland annat svårigheten att utvärdera stödinsatser, dels på grund av att utvärdering ofta bygger på kontrafaktiska resonemang (hur skulle eleven presterat utan stödinsatsen?), dels att det inte alltid är rimligt att förvänta sig att en elev som till exempel får stöd i särskild undervisningsgrupp eller blir placerad i resursskola, har möjlighet att hinna ikapp den ordinarie undervisningen/klassen. Om den ordinarie undervisningen är måttstocken är risken stor att bedömningen av utfallet/resultatet av en stödinsats ofta bli negativ i en utvärdering. Detta är sådant som behöver hanteras och diskuteras i en forskningsöversikt.

6.6.2 Förslag: *Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att ta fram ett stöd för den utredning som ska genomföras för att ta ställning till en elevs behov av särskilt stöd.*

Förbundet tillstyrker förslaget. Också här vill förbundet påpeka vikten av en forskningsöversikt enligt resonemang i föregående punkt.

7.6 Förslag: *Det ska, inom ramen för förordningen om uppgiftsskyldighet för huvudmän inom skolväsendet, vara obligatoriskt att redovisa tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.*

Förbundet tillstyrker förslaget, men vill lägga till uppgifter om specialpedagoger och speciallärare gällande skyldigheten. Resonemanget om offentlighetsprincipen från 6.4.3 gäller även här.

7.7.2 Förslag: *Elevhälsans nuvarande uppdrag ska förtydligas med bestämmelser om att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och organisationsnivå samt ske i samverkan med övrig personal på skolan. Elevhälsan ska vidare bidra till skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan även samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget. Det är dock viktigt att det är kunskapsuppdraget som är i centrum för skolans och elevhälsans uppdrag. Annan problematik ska i så stor utsträckning som möjligt hänvisas till hälso- och sjukvården eller socialtjänsten.

7.7.3 Förslag: *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om det högsta antalet elever en skolläkare, en skolsköterska, en psykolog och en kurator får ansvara för.*

På förordningsnivå ska regleras att en skolläkare får ansvara för högst 7 000 elever, en skolsköterska för högst 430 elever, en psykolog för högst 1 000 elever och en kurator för högst 400 elever.

Lärarnas Riksförbund tillstyrker förslaget. Förbundet anser dock att det är märkligt att inget fokus läggs på undervisningens kvalitetssäkring via nyckeltal. Detta har visserligen inte varit utredningens uppdrag, men förbundet vill ändå lyfta fram det faktum att skolans kärnuppdrag inte står i centrum när så ingripande regleringar som nyckeltal presenteras. Särskilt anmärkningsvärt är, som tidigare påpekats, att speciallärare, som ofta tillhör elevhälsan och som arbetar med undervisningssituationen, inte föreslås få någon reglering via nyckeltal.

Förbundet föreslår att nyckeltal för speciallärare och specialpedagoger tas fram och prioriteras. Observera att det handlar om nyckeltal för speciallärare *respektive* specialpedagoger, då behoven av de båda kategorierna ser olika ut. Det gäller även nyckeltal för klasstorlekar i låg- och mellanstadiet, det vill säga inte enbart en reglering för antalet elever per lärare.

Särskolan

8.5.1 Förslag: *Den befintliga garantin för tidiga stödinsatser ska utsträckas till att omfatta även elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner. Syftet med garantin är att bidra till att varje elev ges förutsättningar att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundsärskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella bedömningsstöd i årskurs 3 i grundsärskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan. Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram sådana nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3.

Förbundet finner det anmärkningsvärt att särskolan ska behöva denna stödgaranti, då hela skolformen ska vara anpassad för elever som behöver extra stöd.

Förbundet anser att personalförsörjningen bör prioriteras framför andra reformer. Idag finns ett undantag från kravet på legitimerade lärare i särskolan. Detta bör tas bort så fort som möjligt och huvudmännen bör tvingas upprätta en kompetensförsörjningsplan för behörig personal till särskolan, enligt förbundets remissvar på utredningens delbetänkande.

8.5.2 Förslag: *Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska i samverkan ge huvudmännen stöd i samband med införandet av en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner.*

Se föregående kommentar, till förslag 8.5.1.

8.6.1 Förslag: *Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan ta fram utbildningsinsatser om bedömning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.*

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan ta fram verktyg och stödmaterial för bedömning och kunskapsuppföljning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.

Förbundet tillstyrker förslagen

8.6.2 Förslag: *Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan utveckla kompetensutvecklingsinsatser för lärare i grundsärskolan och specialskolan om hur undervisningen i ämnen och ämnesområden enligt grundsärskolans kursplaner kan göras mer konkret och multi-modal.*

Förbundet tillstyrker förslaget.

8.6.3 Förslag: *Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket ska ges i uppdrag att i samverkan erbjuda kompetensutveckling om hur lärare i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan kan undervisa enligt två kursplaner parallellt.*

Förbundet tillstyrker förslaget, men hänvisar till resonemanget under 9.4.1

8.6.4 Förslag: *Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att inom ramen för sina kompetensutvecklingsinsatser i alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) även ge kunskaper om digitala lärverktyg för elever som behöver stöd i sin kommunikation. Dessa insatser ska rikta sig till lärare och annan personal i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.*

Förbundet tillstyrker förslaget.

8.6.5 Förslag: *Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket ska ges i uppdrag att i samverkan utforma kompetensutvecklingsinsatser för elevassistenter. Kompetensutvecklingsinsatserna ska ge kunskaper i skolans styrdokument, hur*

funktionsnedsättningar kan påverka elevernas lärande och vad elevassistentrollen innebär.

Förbundet tillstyrker förslaget, men vill understryka vikten av att det är rätt utbildade lärare och speciallärare som ska ansvara för undervisningen i alla dess delar. Det ska alltså inte gå att lämna över moment till annan personal.

8.6.6 Förslag: *Frågan om hur bristen på behöriga lärare i grund- och gymnasiesärskolan kan lösas bör utredas.*

Förbundet tillstyrker förslaget, men menar att lösningen ligger i lön- och villkorsfrågor när det gäller att säkra särskolorna rätt kompetens i form av utbildade lärare och speciallärare.

9.4.1 Förslag: *Grundsärskolans timplan för ämnen ska justeras enligt följande.*

Ämnet bild ska ha 60 timmar i lågstadiet, 80 timmar i mellanstadiet och 100 timmar i högstadiet. Engelska ska ha 45 timmar i lågstadiet, 155 timmar i mellanstadiet och 180 timmar i högstadiet. Hem- och konsumentkunskap ska ha 147 timmar som fördelas mellan låg- och mellanstadiet och 246 timmar i högstadiet. Matematik ska ha 420 timmar i lågstadiet, 410 timmar i mellanstadiet och 400 timmar i högstadiet. Musik ska ha 125 timmar i lågstadiet, 101 timmar i mellanstadiet och 95 timmar i högstadiet. Slöjd ska ha 50 timmar i lågstadiet, 140 timmar i mellanstadiet och 140 timmar i högstadiet. Svenska och svenska som andraspråk ska ha 538 timmar i lågstadiet, 510 timmar i mellanstadiet och 400 timmar i högstadiet. Teknik ska ha 47 timmar i lågstadiet, 65 timmar i mellanstadiet och 88 i högstadiet. Det ska också införas fördelningsbar tid i en omfattning av 20 timmar i lågstadiet, 48 timmar i mellanstadiet och 90 timmar i högstadiet. Skolverkets förslag till justeringar i timplanerna vad gäller naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen ska genomföras. I idrott och hälsa ska inga ändringar av timantalet genomföras.

Förbundet avstyrker förslaget. Det är en god tanke att timplanen för grundsärskolan i så stor utsträckning som möjligt ska harmoniera med timplanen för grundskolan, och principerna som styr den, särskilt för de elever som kan läsa vissa ämnen integrerat.

Förbundet landar ändå i slutsatsen att grundsärskolan behöver särskilja sig mer från grundskolan än vad utredningen föreslår. Med utredningens förslag ökar antalet timmar i teoretiska ämnen dramatiskt, medan antalet timmar i praktisk-estetiska ämnen sjunker lika dramatiskt. Utredaren menar att fler timmar i teoretiska ämnen kan ”kompenseras” genom att kursplanerna i dessa ämnen anpassas, det vill säga att innehållet ska anpassas mer efter elevgruppen snarare än timmarna.

Inom särskolan råder redan idag omfattande lärarbrist och läget är så pass allvarligt att undantag från behörighetsreglerna finns. Särskolan är en egen skolform och att

anpassa den till grundskolan, som eleverna inte bedömts klara av, leder fel. Förbundet anser inte att det är för elevens bästa att särskolan och grundskolan ska ha som ambition att likna varandra så mycket som möjligt.

Då Skolverket nyligen gjort en ämnes- och kursplaneöversyn, samt lämnat förslag på en ny timfördelning i timplanen (Skolverket 2020:495), bör detta förslag följas. Justeringen av ämnes- och kursplaner följde efter en nogsam utvärdering, möten med lärare i referensgrupper och remissrunda.

När det gäller elever som läser integrerat är det viktigt att titta på förutsättningarna för att eleven verkligen kan få god undervisning i båda skolformerna. Ofta handlar det om att ordinarie lärare i grundskolan faktiskt behöver förutsättningar i form av tillgång till speciallärare eller elevassistent i klassen för att det ska fungera optimalt. I annat fall riskerar undervisningen försämrars för hela klassen.

I Januariavtalet finns en överenskommelse om utredning och införande av en tioårig grundskola. Här behöver särskoleformen dock harmoniera med grundskolan och de reformer som görs i samband med detta.**9.4.2 Förslag:** *Inom ramen för skolans val och fördelningsbar undervisningstid ska en elev få erbjudas ett modernt språk som språkval.*

Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram en kursplan i modernt språk för grundsärskolan samt att vid behov även revidera ämnesplanen för modernt språk i gymnasiesärskolan.

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

9.4.3 Förslag: *Timplanen för ämnesområden ska utökas till 6 890 timmar. På lågstadiet ska varje ämnesområde ha 315 timmar och det ska vara 305 timmar fördelningsbar tid. På mellanstadiet ska varje ämnesområde ha 346 timmar och det ska vara 642 timmar fördelningsbar tid. På högstadiet ska varje ämnesområde ha 391 timmar och det ska vara 683 timmar fördelningsbar tid.*

Förbundet hänvisar till kommentar under 9.4.1.

9.5.1 Förslag: *Det ska åligga ansvarig rektor att besluta hur undervisningstiden ska fördelas på det som ingår i elevens individuella studieplan på ett individuellt program i gymnasiesärskolan.*

Beslut om fördelning av undervisningstid i gymnasiesärskolans individuella program bör fattas så nära eleven som möjligt, det vill säga att rektor står för det formella beslutsfattandet efter obligatorisk rådgivning med läraren/na. Viktigt att det görs en individuell pedagogisk värdering, och det är läraren som kan genomföra en sådan.

9.5.2 Förslag: *Ansvarig rektor ska kunna fatta beslut om att reducera en elevs undervisningstid på ett individuellt program i gymnasiesärskolan. En minskning av undervisningstiden ska föregås av utredning och ett åtgärdsprogram.*

Beslut om fördelning av undervisningstid i gymnasiesärskolans individuella program bör fattas så nära eleven som möjligt, det vill säga att rektor står för det formella beslutsfattandet efter obligatorisk rådgivning med läraren/na. Viktigt att det görs en individuell pedagogisk värdering, och det är läraren som kan genomföra en sådan.

9.6.1 Förslag: *Benämningen utvecklingsstörning ska ersättas med intellektuell funktionsnedsättning som benämning på målgruppen för grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå i skollagen och anslutande författningar.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

Förbundet vill ändå påpeka att omdöpnings av etablerade begrepp oftast inte förbättrar verksamheten i sig, utan istället riskerar att skapa viss förvirring. Vi behöver ha en gemensam förståelse om vad vi pratar och skriver om, så att även föräldrar och andra medborgare utanför fackområdet begriper.

9.6.2 Förslag: *Skolformen grundsärskola ska byta namn till anpassad grundskola. Skolformen gymnasiesärskola ska byta namn till anpassad gymnasieskola. Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

9.6.3 Förslag: *Benämningen träningsskola ska tas bort ur skollagen och anslutande författningar.*

Förbundet avstyrker förslaget. Träningsskola bör finnas kvar som benämning för en långsiktig garanti för elever som har behov av att undervisas i ämnesområden.

9.6.4 Förslag: *Benämningen speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning ska ersättas med speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget.

10.3 Förslag: *En rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl ska rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare få besluta att eleven ska gå om en årskurs. Ett beslut att en elev ska gå om en årskurs ska gälla för det läsår som följer närmast efter beslutet. Beslutet ska gälla även om eleven byter till en annan skolenhet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Rektorns beslut ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.*

Det ska framgå av avgångsintyget om det har fattats beslut att en elev ska gå om en årskurs.

Bestämmelserna i skolförordningen om att en rektor får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs och att rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare får besluta att en elev ska gå om en årskurs i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska upphävas.

Förbundet har inget att erinra mot förslagen.

11.3 Förslag: *Det bör inte införas några bestämmelser i skollagen som uttryckligen förbjuder könsuppdelad undervisning och utbildning. Detta eftersom det befintliga regelverket i form av bestämmelser i läroplaner och diskrimineringslagen är tillräckligt.*

Förbundet har inget att erinra mot förslaget. Det bör vara lärarens pedagogiska överväganden som avgör hur undervisningens ska gestaltas. Huvudregeln bör vara att könsuppdelad undervisning bör undvikas.

Stockholm 17 maj 2021

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

14(14)

Dnr
60/21

Åsa Fahlén
Förbundsordförande

Olof Lundborg
Senior utredare